

PAPETU

EL DARRER DEBAT

Nada entre dos platos

Estufa "CLAMOND"

Consum 6 cèntims per hora.—CLARÍS, 74

J. CREUS PINTOR DECORADOR
Clarís, 117

J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5

Impremta

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, pral.

Litografia

Llibres ratllats

Enric Morera Curs d'harmonía, contrapunt, fuga y
instrumentació
CARRER DEL VIDRE, 10 1.er 2.^a

Buenos Aires REPRESENTANT COMERCIAL
PERA AQUESTA PLASSA

BONES REFERENCIES A N'AQUESTA ADMINISTRACIÓ

LLIBRES
corresponsal de llibres y revistes nacionals
y estranjerés

PERE SOLAESA
Culebra, 28, 1.er—GRACIA—

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Palayo, 38 : Barcelona

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

ESPANYA, trimestre Ptas. 2
ESTRANGER 3
Pago anticipat

ADVERTENCIA

En el número passat, sota'l dibuix den Humbert, de la pag. 180, hi havia un error de caixa qu'enfosquia'l significat del xisto. Deia: «Barcelona es una delicia, com que les dones apenes es guanyen la vida treballant, els homes de llurs podem tenirles boniques per quatre cuartos».

El subratllat llurs deu haver de dir diners.

També en el n.º anterior an aquest de que parlem, en la página wagneriana, en lloc de «Ludwig II de Baviera» deia «Leopold II».

Mil perdons.

Venjansa minúscula.

ONSTANTS llegidors d'*El Poble Català* som nosaltres. No es comic com *La Publicidad*, tortuós com *La Veu*, ni adípós com *La*

Vanguardia. El mal menor té en ell una encertada aplicació. Nosaltres, doncs llegim *El Poble*, però *El Poble* es nacionalista, y ho es també'l senyor Torres Sampol. ¿Perquè no perteneixerá a la Lliga'l senyor Torres? Perque'l nacionalisme seu es una cosa terrible que's tradueix en manifestos, articles y documentació relativa al conreu de l'arrós a l'Ampurdá, y com que pot disposar d'*El Poble* ens coloca, com la darrera setmana, deu columnes d'un manifest, a tres columnes diaries. Y això crida venjansa.

El senyor Torres abusa de l'espai en els diaris y en el carrer. Es un ventre, un diputat adherit a un ventre, però un ventre de comedia, de portuguès inflat, de gendarme de cinematograf. Sobre la seva ventripotencia, s'aixeca un cap de caricatura de mosqueter, de traïdor de sarsuela antiga, de tenor italià. Ell està orgullós de la seva barbeta en punxa y dels seus bigotis a la borgonyona. Però'l senyor Torres Sampol, sab respectar la virginitat y el matrimoni y perdona totes les dones pures que passen pel seu costat embadalides. Però a les impures, noi El senyor Torres, no'n perdona cap d'aquestes dones. Y quan arriben les hores matinals, per les obscuritats dels carrers de l'Hospital y Barbará, passa orgullós, com un Don Joan. Y de tant en tant, el diputat senyor Torres fa una interpelació.

El senyor Torres es molt viu. Quan va anar al Congrés, va notar que no li donaven carmetlos. Ell llegidor, sab que'l president del Congrés indica a un uxier els diputats als quals té de portar carmetlos. El senyor Torres se va escamar. L'uxier passava sempre pel davant seu, sense deturar-se. Se va determinar:

— *Haga el favor de un paquetito...*

L'uxier li va donar un paquet. El senyor Torres am la cara com un sol a la borgonyona, se va girar cap als diputats solidaris:

— Aquí, no val a badar.

Se menjá'ls carmetlos, y altre vegada tornaren els uxiers a desfilir pel seu davant, sense deturarse. El senyor Torres, torna a cridar:

— *Haga el favor de un paquetito.*

En Vallés y Ribot s'indigná, apocalípticament.

— Però aquest senyor no ha vingut al Congrés, més que pera atiparse de carmetlos.

— Y es clar, — li va dir en Moles. — ¿No veieu que en el ventre porta una confiteria.

De P. P. y W.

A comensat unes conferencies el «Círculo Liberal». Son les conferencies den Cachupin.

L'altre día un senyor que's diu García

Faria, ne va donar una anti-catalanista. En García Faria, es un senyor qu'es subscriptor d'*El Liberal* y va a l'Ateneo a pendre café. A l'Ateneo discuteix. Sempre que's pren café se discuteix, sobre tot a l'Ateneo. Però al senyor García Faria, la discussió li es mitja vida. Discuteix ab tot el cos, ab tota l'ànima y ab frases patriòtiques. Quan el fan enrabiar molt, s'aixeca,

paga y s'en va. A l'escala, encare parla. Una vegada anava dient: *Cataluña llorad lo de esta tarde con lágrimas de sangre.*

En la conferencia *El Liberal* va dir que había estat molt bé, però *El Liberal* no diu que quan va citar obres catalanistes, va citar les den Prat de la Riva y les del pare Muntanola. Un periodista, quan va acabar de parlar, li preguntá:

— *Ha dicho V. el padre...*

— *El padre Muntanola.*

El bon senyor García Faria había llegit, «P. Muntanola», es a dir en Pere Muntanola, y había pensat que la pe majuscula y isolada designava una paternitat fresca.

— Primer que deixar de renegar me faré frare.

Darwinisme

Senyor Director de PAPITU.

Molt senyor meu: repassant la col·lecció del PAPITU vaig veure una plana de gossos dibuixats per en Caran D'Ache. Tot seguit me vingueren a la memòria cinc o sis personatges de Barcelona. La transformació de les espècies, no es una llegenda naturalista. El PAPITU, pot ésser un testimoni en pro.

No voldria ofendre a ningú. Començo per dir que jo mateix, sense ésser prohò, tinc molta retirada amb aquells gos que no ha cassat mai res, y m'hi sembla, en que jo tampoc he cassat res mai. Feta aquesta confessió, be podré dir, millorant lo present y am tots els respectes deguts, lo que dels altres me sembla.

Aquet galguet, primer de la plana, es fet y pastat am Don Josep Bertrán y Musitu, en actitud de presidir un mitin o d'esperar un client en el despaig de casa seva. Fins la manera de posar les mans, es den Bertrán y Musitu. La mateixa esbeltés de formes, idèntic angle facial, el coll llarg y prim y el mocadoret sota les barres. En les línies primes den Bertrán y Musitu, se veuen les línies d'un galguet que sab trencar l'aire y perdre de vista. Mirantli les cames al diputat per Vilanova, desseguida's veu qu'es home de salts y de carrera. Per això, lo pitjor que li podria passar es que'ls seus electors el deixessin córrer.

Aquest altre, si li cambiessim el sexe y portés armilla fantàstica, seria el retrat exacte del nostre amic Don Laureano, alias Trempat, am la seva flamant corbata y tot. Li falten les pistoles, perquè en Laureà Miró, es el nostre marquès de Cabrifiana.

Y diguin, ¿qui no reconeixeria an el Catastrofic Valentí y Camp, en aquet ca de remat?

Pera veure a Don Alejandro, mirintse aquest amic del gos den Chamberlain.

Y si's fan càrrec, per un moment, que les aures del mastís que segueix, ni espanyol ni basset, son unes patilles, diguin am franquesa si no'l pendrán per en Boladeres, mestís també de conservador y remaderia?

Y'l senyor Cambó, què no'l veuen? No té més feina que treure les pusses de sobre, girat d'esquena de vergonya que s'en dona y ensenyant la cua com sempre.

La Mania Nobiliaria.

Josep M.ª Sert

En J. M.ª Sert es germà del comte de Sert, però ha pensat que si un títol pot donar vanitat a un fabricant d'alfombres — un bon fabricant d'alfombres, senyors — no'n pot donar a un artista, aristocràtic per temperament.

En Sert pintà temps enrera la decoració de la Catedral de Vic, una obra solidíssima, y ara ha decorat una de les grans sales del Palau de Justícia, obra magnífica y ferma com poques n'hi han per aquí.

Nosaltres diríem tot allò de «descendent del Tintoretto y d'en Miquel Angel, d'en Rafael Angel, com diu un dels nostres crítics d'art, però la frivolitat d'aquestes planes no es propicia a semblants retòriques. Ens donem per satisfets de poguer contribuir a que aquest aconeximent artístic no passi desapercbut y de fer constar qu' en Sert, el germà del comte d'idem, encare qu'es ric, ric de Barcelona, no ho sembla. Però sentim alegria davant de la seva obra, perquè trenca la tradició de bibeoteria, de cosa que fuig ab la moda, que tenia la nostra pintura, iniciant una pintura sòlida, clàssica, d'aquelles que perduren donant després als pobles, y en aquest cas a Catalunya, alcornia d'art.

Al comensar aquesta nota, darrera del nom d'en Sert, vosaltres, llegidors, pensarien en una ironia, y ja ho veieu, hem escrit una admiració: PAPITU, també es paradoxic.

No penso que cap dels senyors nomenats s'enguin per compararlos amb un gos. Els gossos gaire bé no son besties. El gos Fanor del rei Enric IV va esser enviat a pendre banys de mar a Dieppe. El perdiguer Rogerson va esser vetllat dugues nits per sa mestressa Caterina de Rusia. Quan els llops se menjaren al mastí Arzibaur, el seu amo Sergio, va decretar un dia de dejuni per tot el seu reialme; y quan morí el llebrer Citron, el capellà almonier del Comte de Clermont, va escriureli per ordre del Comte un epitafi que deia:

*Ci-gît Citron, qui sans peut-être
avait plus de sens que son maître.*

BENJAMÍ

ERDONI el Sr. Miret y Sans la indiscreta desfloració del seu pseudònim. Disfressat de *Bec de les Oques* acaba de publicar un fascicle titolat *La Mania Nobiliaria*.

Però'l senyor Miret y Sans deu esser senzill com un colom y crèdul com en Jaume Carner, y no comprèn qu' als nobles fills de negrers o negrers de carn blanca, s'els flagella millor amb una narració del PAPITU qu' amb una cita d'en Juvenal.

Y tant senzill com es combatre a la nostra aristocràcia. Perquè describint un noble barceloní, se descriuen tots. Es el mateix fenomen de similitud de les comedies d'en Rusiñol, els articles d'en Lluhi y els discursos d'en Martí y Julià.

Y si no, llegeixi l'autor de «La Mania Nobiliaria».

Un magnific exemplar.

Se diu Soto-Hermoso y es marquès. Noble desdel'altre, dia; deu el seu títol a un xisto de Lleó XIII. Dientse Jaume García y essent un motllo de fer caretes, en Rampolla'l feu marquès de Soto Hermoso amb arreglo a la famosa nota de preus de títols nobiliaris. D'allavors data la firma Jacobo G. de San Pedro, que disfressa'l cognom de municipal que li deixaren els seus ancestres. A Roma, doncs, li prengueren el pèl y els cuartos.

Ha tret un rebrot qu' està joíós segons ell, de «haber sacado el talento de papá y la belleza de mamá.» Un día se va prometre am la filla d'un fabricant ric. A la pexera del Liceu el varen felicitar. El noble hereu, respongué: «No, á mi no; á ella que se lleva un joven guapo, inteligente y con título». Tot seguit que s'en enterà'l pare de la noia'l va tancar al carrer.

En temps del caciquisme el marquès feu d'advocat. Tot ho feia un passant que's deia Vilaregui. El marquès s'omplenava la boca, dient, que «le saltá mejor lo de más empeño.» Y no escribía més que la firma.

Era de la junta del carril anomenat d'Orense. En Lopez R., impressor, redimí una papallona de la protecció misèrica de l'aristòcrata. Aquest s'en revenjá, fent perdre al rival el càrrec d'impressor del f. c. d'Orense.

Se diu García y ho es de García. Si ho será, que aquets datos y altres impublicables no son nostres. El paper, la lletra fingida, les intimitats que narren, denuncien la mà d'un concorrent al Circul del Liceu. Oh fatuitat dels Jaumes Garcias! Oh baix ínstint mossegador dels parvenus!

Nous goigs en llahor y gracia del magnánim San Martí

Vos qu'en frets y neus anareu
corrent nit y fent camí,
vos que a un captaire donareu
un retall, menut boçí,
petit, petit així,
de la capa qu'us refeia
del fret y la neu que queia.

*¡Oh magnánim Sant Martí
quan fa fret pensu en mí!*

Si'l retall dut al captaire,
al Pare Etern fa eterní;
y un cop mort aneu enlaire...
y Sant Pere corre a obrí
la porta al veureus vení; ...
Deu us darà pa y compota
si a mí la capa'm deu tota.

*¡Oh magnánim Sant Martí
que fa un fret que pela aquí!*

El pobre'n va fè una bossa
y el nas va abrigarse, en fi;
sigués o no sigués grossa,
passat l'hivern la va ompli
d'almoynes que recullí.
Més ¡ail com que soc poeta
mai recullo una pesseta,

*y ¡oh! magnánim Sant Martí
no m'abriga a mí un boçí!*

Si'm doneu tota la capa
ja que al cel fa'ls dies bons,
com la capa tot ho tapa
no'm faré fè uns pantalons...
Y després dels vents y els trons,
de les plujes y les neus,
aré'm veus, aré no'm veus:

*¡Oh magnánim Sant Martí
a cà l'empenyo a dormí!*

OREMUS

Sanctus Martinum qui anantivus supra cavaliū forcee
abrigatem de corpore et caput, dadvus tristum et miserem
troçum capoe ad povere, qui ploravit tremolis tremolorum
supra nevum, gloriam, gloriam, gloriam. n. Atxém.

L'ltm. y Rdm. senyor Blsbe de la diócesis de Sentitcomú, concedex
100 dies d'indulgencia a tots els faels y faeles que no s'encostipin resant a
Sant Martí.

A. M. D. G.

RAFAEL NOGUERAS OLLER

Apunts de classe

la paret blanca d'un clar passadís de la
Facultat de Medecina, hi han dues ta-
ques. L'una grossa, amb aspecte de cosa
oficial qu'es el tauló d'edictes; l'altre,
més petita, està penjada a tall d'anunci
de begudes. Es un petit quadro amb
honors de ròtul de sabater, y té escrita

una llegenda: «Doctor Sirvent y Montaner. Se dan lecciones
de Anatomía, Patología é Histología.—Razón el portero.—»

El Dr. Sirvent es un catedratic en fermentació. Es aju-
dant, càrrec merament honorífic, encare qu'ell li sab treurer
profit. En això, ja es catedratic.

Amic y ajudant den Calleja, se serveix d'aquesta aparent
influencia para pescar llissons particulars que dona a casa
seva, en un quarto fosc am quatre pots y ampolles dels en-
cants, que fan de laboratori.

Té l'especialitat de les malalties dels ulls. En això dels
ulls hi es molt práctic. Té fet un veritable estudi sobre les
ulleres. Es guapo, moreno y donjoanista. Fátuo en extrém y
procura imitar les barretades gimnásticas del senyor Baró
de Bonet.

Les seves explicacions, que sempre terminen en punxa,
comensan amb una frase que l'ha fet cèlebre: «el microscopio
y la mujer, se estiman según la calidad del objetivo».

Quan explicant se li acaba la ciencia, cosa molt frequent,
pera passar l'estona fa consideracions pornogràfiques.

Cert día va sentirse humorista, y va fer comparacions
entre'l nom y apellido de les persones y el seu físic y caràc-
ter. Així, deia per exemple: «Jo conec una Pura que no ho
es, un Calvo qu'es pelut, un Fraile casat y un Rubio moreno».

Un alumne andalús, xistós y un xic atrevitencarantse amb
l'ayudante va dirli: «Jo'n sé un altre de contradicció; la
del seu apellido». De moment, ningú va atinarhi.

Al sortir de classe, la va explicar: «Se llama Sirvent
y no sirve para nada...»

El mussol.

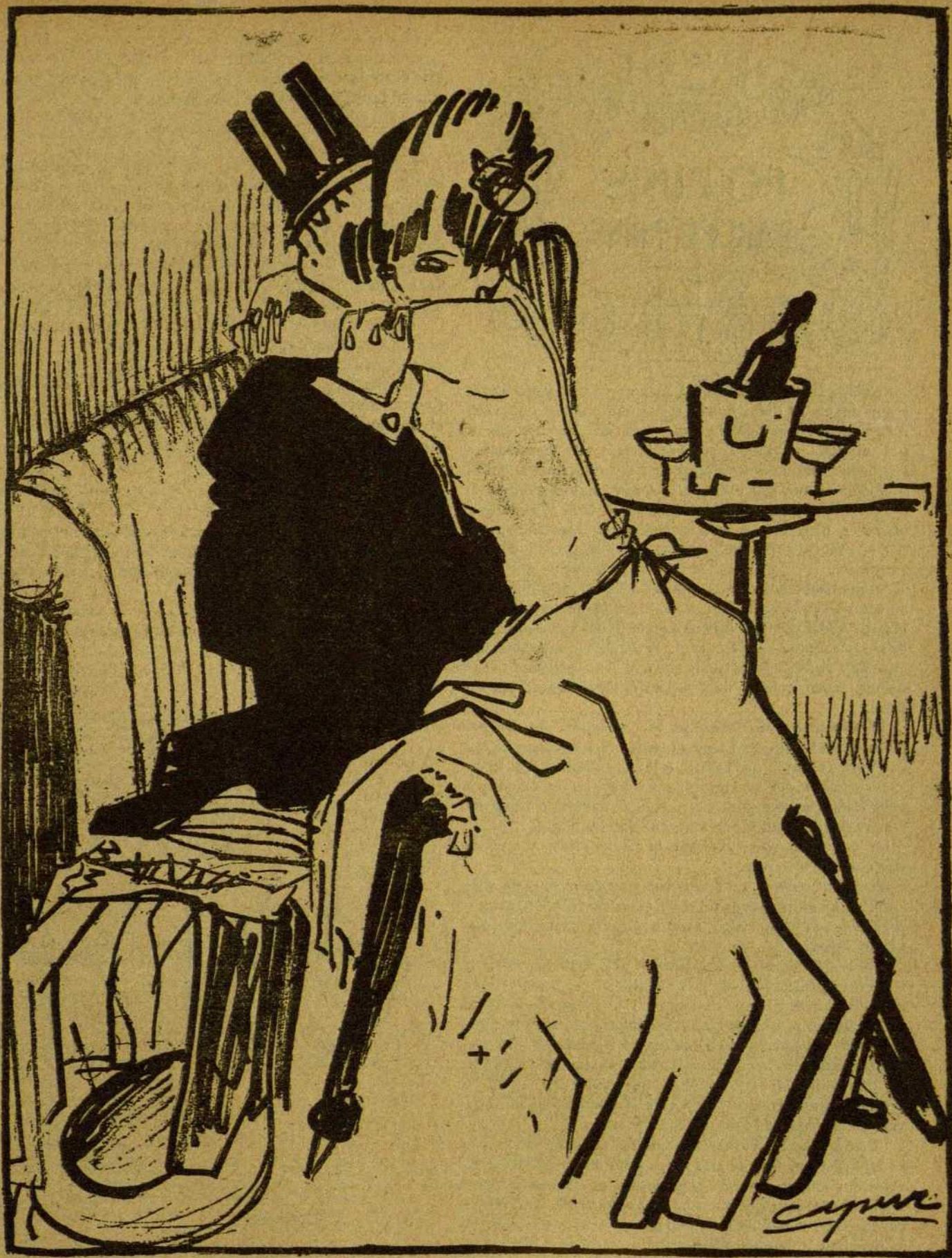
A una nova edició *El Brusi*. Surt a la
nit. Amb això *El Brusi* adquireix en-
care més caràcter. Surt a l'hora dels no-
venaris y dels sermons, pera oferir a
les beates, una lectura edificant y re-
posada.

El Brusi anava malament. No venia
més que 3.200 exemplars y el fan sortir de nits pera ven-
drel a la sortida de les quaranta hores. *La Veu* ha baixat
d'ensà que surt *El Mussol*. Com que tenen que repartirse els
capellans y els que'ls hi va bé'l negoci, toquen a menys.

El Brusi va malament perque les esqueles s'en van a
La Vanguardia. Això dels morts, es la base econòmica dels
diaris. *La Vanguardia* sembla una paret de cementiri y per
això es el periòdic més ric. Quan entra un mort en un diari,
fins els redactors se n'alegran. Quan cauen tres o quatre
morts, se diu entre ells: «Heu vist quin article de fondo més
maco'l d'avui?»

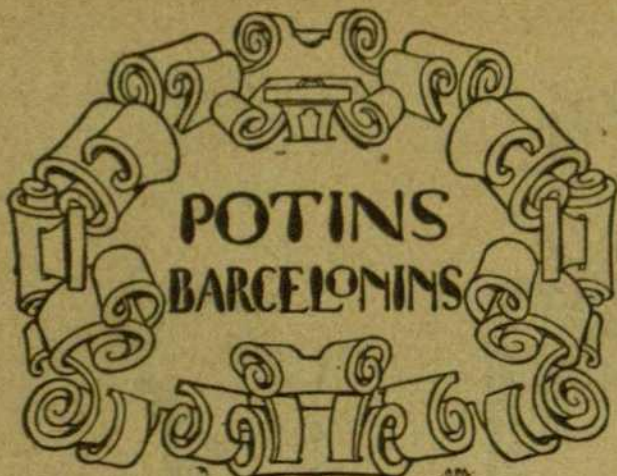
Els administradors dels diaris, pateixen extraordina-
riament comptant les esqueles. El de *La Publicidad* es una ve-
ritable curiositat. Quan fullejant la premsa veu que'ls
altres diaris han agafat esqueles y el seu no, s'enrabia,
comptantles, examina'ls tamany y els rendiments, y al revés,
quan an ell li toquen esqueles ¡quin content! Les families no
cauen en que mentres elles ploren, la mort del plorat pro-
dueix una alegría y favoreix un balans.

Per això quan se pregunta:—Pera que surtala nit *El Brusi*?
Contestem: —Per recullir morts.

CARNAVAL

—Sí, dona; ja m'estimaràs. Soc la quarta fortuna de Barcelona.

No's pensin que tinguem la mania de critiquejarho tot y que siguem de mena mossegaires y biliosos com en Callén o en Marsillach, ni fem la patum com en Baró Es que'ns dol el baix nivell y l'ensopiment de la vida barcelonina y ridiculisantlo cerquem correcció y millorament. No'ns hi podem avenir, per exemple, a que's tingui per sociòlec a l'Antich, a que's consideri artista a n'en Tamburini, orador a n'en Trías y a n'en Rodríguez Méndez, poeta a n'en Viura, organisador a n'en Gual o crític a n'en Farfarello.

Aixís també ens revolta que hi hagi gent que's prengui en serio als *Senyors* de Barcelona. Si fòssim tant erudits com el papa Vidal y Ribas diríem are allò del *hijo menestral* o bé si sapiguessim l'italià com en Pascual, recordaríem allò altre de *l'avara povertà dei catalani*. Y amb aquestos textos demostrariem qu'això dels *senyors* es un dir o una malvolensa.

Ara mateix s'ha demostrat lo qu'acabem de dir, am motiu de la funció del Liceu a benefici de les víctimes d'Itàlia. Vostès creuran que'l teatre estava brillant, que hi havia lo bó y millor del senyorío? Doncs van errats de mitj a mitj. Hi havia tant poca gent com si haguessin anunciat l'òpera den Manent o den Lamothe de Grignon.

Y es qu' a la porta d'entrar hi havia safata y això es una cosa qu'espervera.

Els bons senyors de Barcelona aprofiten tots els dies l'any al Liceu perquè ja tenen el gasto fet del abonament o perquè'n son propietaris. Però haverse de gratar la butxaca? Qu'és cas!

Ja ho deia un apotecari, distingit pels seus automòvils y les seves pastilles: Jo ja donaria un bitlletet, però a mi a Italia ningú'm coneix y además tampoc ho portarán els diaris...

La funció resultà un fracàs pecuniari. Les senyores que hi havien a la porta van fer molt poc de calaix y's van trobar amb una pila de coneguts constipats al moment d'entrar.

Una d'elles ho explicava dient que molts senyors passen mocantse y enfeinats amb aquella operació no s'adonen de la safata y ni tant sols saludaven.

Una familia molt coneguda que viu en casa propia y té automòvil y palco va estarse llarga estona als pòrtics conversant, y encara duraria la conversa si no haguessin trobat a un distingit jove que va aturarse a saludarlos. Les senyores van estar amabilíssimes amb ell y el senyor els hi digué: «Comensau a passar. *Fulano* tindrà la bondat d'acompanyarvos. Jo m'arribo a cercar cigarros».

El jove acompanyant tirà cinc duros a la safata. Al cap de cinc minuts el Papá entrà per l'escenari. El jove dels cinc duros estava desesperat pel sablasso perquè ell també tenia el propòsit d'entrar per l'escenari.

Ja haurán sentit parlar de que's tracta de regalar un títol de compte a un distingit editor que té castell y gendre artista y fins panteón dintre de casa y que segons els diaris de Madrid que no'l coneixen de quan repartia entregues, descendeix de la rancia noblesa catalana.

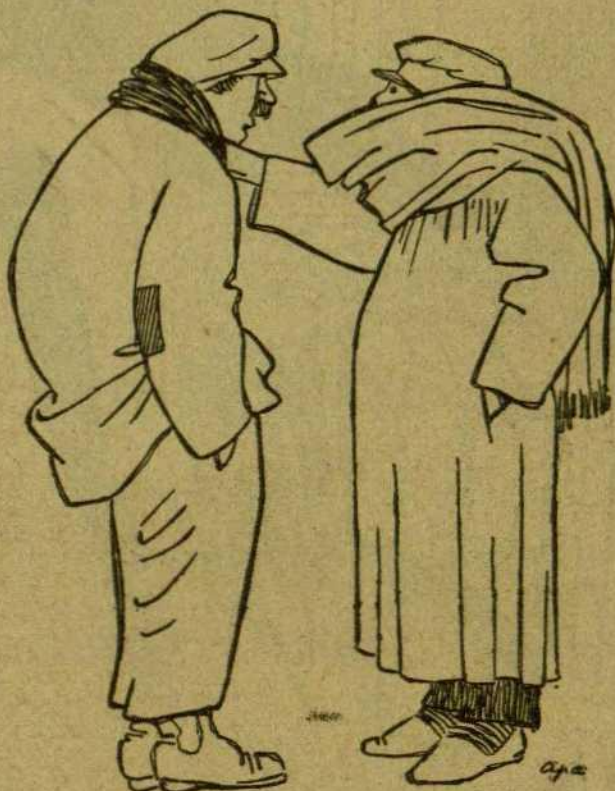
La cosa es certa però, Santa Florentina ens valgui! Això del comptat, segons diuen, ha estat la poma de la discòrdia familiar.

Perquè el senyor vol el títol per la filla, el gendre el vol per ell, la seva sogra per ella y el fill pel seu pare o per la casa editorial.

Ja s'han fet gestions a Madrid però això d'aitals concessions es cosa complicada y les raons de familia sembla que no fan cap forsa y mentrestant el títol de compte no arriba... y lo més probable es que no arribi may. Santa Florentina ens valgui!

A la *Maison* va donar ahir una conferencia'l viscomte René de Montozon-Brachet. L'entrada costava cinc pessetes. Molts preferiren quedar-se a fora al cafè y demanar pel mateix preu un cobert.

La conferencia era pera instruir als joves sobre la manera de triomfar a París, posantse en relació am les seves

—Sabs qu'ahir va morir un home de gana?

—Ja ho deia jo que Barcelona tenia coses de gran capital.

La captaire — No més dos céntims avui?
La prestamista — Si, filleta les coses van malament. Tothom m'enmat-
leva quartos.

més altes personalitats. Per lo vist aquest viscomte es una mena de Mr. Girard dels *Bohemios*.

Com que's tractava d'un aristòcrata, un dels nostres li va preguntar:

—Escolti, com ens tindrem de vestir pera la seva conferència?

—Oh! com sempre—va respondre'l noble viatjant de salons. Els homes pels peus y les dones pel cap.

Les hemorroides del senyor Cambó

N Cambó ha tornat a actuar de quefe de la Solidaritat. Després de l'escàndol produït per l'interrupció den Macià, en Moret va caure abatut en el seu escó. Com un patriarca escarnit, va plorar. En Cambó, confós amb els liberals, va arribar fins an en Moret «empleando toda la energía de su talento—diu *El Imparcial*—en borrar la impresión triste del acto del señor Macià».

No ha d'estranyar-li això a *El Imparcial*. El senyor Cambó ha actuat are de santa verònica perquè no pot sofrir que un diputat solidari tingui un dia pera ell tot sol y va voler que després de l'acte den Macià, se parlés de l'acte den Cambó. Per això va actuar de Josep d'Arimetea ab en Moret.

No ho sentia, però ho feu. La vanitat obliga al senyor Cambó a fer coses inenarrables. El senyor Cambó, ha arribat, per vanagloria, fins a tenir hemorroides. Les hemorroides,

llegidor, tenen en català una paraula vil, una baixa paraula. Els castellans en diuen «almorranas» de les hemorroides. L'Alomar tindrà de cercar una etimologia y renovar el nom d'aqueixa dolorosa y indefinible enfermetat...

En Salmerón en tenta d'hemorroides, y pera sofrirles, el seu escó estava decorat ab un rodall d'hule. En Salmerón va caure malalt. Tots els nostres diputats respectaven el lloc den Salmerón. Una tarda, va arribar en Cambó; en Salmerón ja no podia sortir de casa. En Cambó s'en va anar recte a l'escó den Salmerón y se va asseure sobre'l rodall d'hule. Els periodistes apuntaren la novetat; els diputats xiuxejaren. La Solidaritat, en absència den Salmerón, tenia quefe, y aquest quefe era don Francesc Cambó y Batlle.

A la sortida'ls diputats solidaris li preguntaren:

—Y això. Cambó, ¿com es que heu canviat de lloc?

—Oh! Es que tinc hemorroides. He volgut aprofitar el rodall den Salmerón.

Això, podria tenir un títol: «de com en Cambó, no te nintles, se va sentir per vanitat amb hemorroides». Les indiscretes y ridícules hemorroides.

Noves

ARXÀ en Rusiñol la passada setmana a Mallorca, fugint de l'èxit de *La Intel·lectual* y de les ungles de Na Dolors Moncerdà de Macià, la Carme Kar y la senyora Freixas. Se diu que aquestes senyores, apoiades per la dòna d'un il·lustre escriptor, están escribint una comèdia titulada *El Rusiñol que passa*.

Y apropòsit de feminisme intel·lectual. En Fastenrath va deixar un premi de mil pessetes pera premiar per concurs la millor novela catalana. Ja diguerem que s'havien presentat en Morató amb *Els habitants de la Lluna*, Daltabaix den Carles Fortuny y *Pilar Prim* del senyor Oller. Les il·lusions d'aquests tres senyors s'han anat a terra, perquè la Víctor Català ha presentat *Solitud* y en Ruyra la seva *nouvelle Jacobé*.

Però'l senyor Oller no s'ha acobardit y ha portat al concurs totes les seves incontables noveles. Nosaltres que som vuintcentistes, que estimem y practiquem la galanteria, votem per la Víctor Català, més encare sabent, com sabem, que's perfuma y es vesteix de blanc y estima les blondes, pera que ningú posi en dubte'l seu feminisme.

Y apropòsit den Fastenrath. A la seva viuda, encare no li han enviat el volum dels darrers jocs florals. La cortesia d'alguns, no s'enterneix ni devant d'un present de mil pessetes. Y quin gran dolor deu sentir devant d'això'l Doctor Benet R. Barrios, el nostre gran introductor d'embaixadors y ministre plenipotenciari ambulant de Catalunya!

Bagateles

El miracle

Un jueu, va anar al cel. Alguns diuen, considerant qu'els jueus no poden entrar al cel y considerant qu'aquest tenia grans pecats, que pagant Sant Pere canta. Nosaltres no sabem lo que hi va haver. Alguns han dit que la viuda des de la terra, va apretar molt per arreglarho: la qüestió es que'l jueu al cel, s'aborria.

No sabent com matar les hores que tenian la particularitat de ser eternes y no de semblarho com certes hores de la terra, va proposar al Totpoderós una partida de cartes. El Totpoderós ab la seva infinita misericordia, va acceptar la partida y sentats sobre d'un nuvol, comodament, van comensar el joc.

—Escapseu—va dir el Totpoderós.

El jueu va escapsar, però com a bon jueu, posant la ma sobre la ma del Criador, li va dir:

—Entenemse: are no val a fer miracles.

El pessa Menta

La joventut s'ho porta. La joventut, aquest temps que té fama de no tornar, s'ho porta. Es porta moltes coses, entre elles el fè'l pessa. Fè'l pessa es un art que requereix tanta gracia com fer l'aristocrata. L'aristocrata y'l pessa tenen gestos completament inimitables pels que no son ni pessos ni aristocrates. Però la joventut que la dona per ser un gran elegant, també la dona per posarse una brusa, una gorra y sobretot, un mocador lligat al coll y anar a fer xinxes de fàbrica y a seguir tabernes.

L'Albert Franc quan era jove s'hi divertia. Se posava la brusa, les espadenyes, la flor a l'orella, el mocador y la gorra, com aquell qu'es posa'l frac. Baixava un té la veu, renegava amb un renec continuu y usava alies: se deia Menta.

Fet un pessa, anava allí ont hi havia pessos. Bevia, jugava, renegava y feia xinxes, els dissabtes al vespre.

Un dia en una taverna, el Menta, va veurer una xinxa molt maca. Era una xinxa molt enrahonada. El Menta li va fer l'ullet. Es van entendre desseguida y van entrar en conversa.

Quan la xinxa va saver que's deia Menta la primera vegada que'l va anomenar li va dir:

—Escolti senyor Menta.

Ja ho diu l'adagi: de pessa y de senyor, se'n ha de venir de mena.

Nota de distinció

L'últim dia que va ser representada una comedia del distingit escriptor anglès Sir Bernard Shaw, se trobava en el teatre de Novetats un distingit diputat de la esquerra solidaria am la seva distingida esposa.

El diputat a qui aludim y quin nom no citarem per no allargar massa aquesta nota de distinció, estava sentat en la fila sis número sis y la seva senyora en la mateixa fila sis número quatre. La espiritual comedia de Sir Bernard Shaw feia el seu fet en la escena, quan la distingida senyora del diputat, dirigintse al seu distingit espós, li va dir:

—Vols dir tu, que no es massa anarquista aquesta comedia?

—No, no,—li va respondre, fent el cor fort el distingit diputat de la esquerra solidaria.

Y diem fent el cor fort, porque després ell mateix al esplicansho, ens va dir:

—Y jo pensava, si que ho es, si que ho es.

Però feia el cor fort. En una cosa o altre s'havia de conèixer qu'era diputat de l'esquerra solidaria.

El retraïment dels guapos

El gran Nonell, de quina fantasia han sortit els sers més esguerrats y grotescos, el gran Nonell que un dia que'l nenden Pere Romeu plorava, li deia per distreurel: Té, té maco, té, calla; té'l bastó del senyor Nonell. Aquest gran y maravellós Nonell, deia en una visita aont hi havia varies senyores casades:

—Estic admirat de que vostès esculleixin per amants als homes més abjectes de la terra. Geperuts, coixos, bruts, carregats d'anys, homes plens de tots els defectes, son els que triomfen del amor de vostès y els que obtenen tot lo que pot desitjar un home enamorat.

—Dispensi, senyor Nonell—va dir una de les senyores. —Vostè té raó de preguntantse porque escullim per amants an aquets homes, però es que vostè ignora qu'ells son els únics que's decideixen a farnos l'amor. Desenganyis, senyor Nonell, els homes guapos estan al retraïment. Confiats en que son guapos, no van mai a la lluita y els desconfiats de sí mateixos, els que's veuen lletjos y esguerrats, se decideixen, lluiten y obtenen.

En Nonell, va quedar convensut. Y tancat en el seu taller va pensar les paraules d'aquella senyora y va rotular la seva colecció d'esguerrats, bruts, geperuts y demás monstres ab aquest títol:

«Els verdaders amants de les senyores».

PAPITU PICAROL

RELLISCADES

Labor es una petita revista que publiquen els estudiants de Medicina. En una gacetilla parla d'una funció benèfica, am safata presidida per senyoretes. Y diu:

«L'èxit casi es segur, doncs además de las atractivas damas que saben fer rendir els cors, y que amb aquella mirada tant escayenta y aquell sonriure tant preciós, obliguen a un mortal a donar lo que la voluntat d'ellas sigui...»

Dimoni! Què es lo que donaran els mortals, després de les miradetes escaientes? Y què demanaran les senyoretes? Oh dubte! Oh confusió promoguda per un estudiant de medicina, ficat a retòric, entre una injecció y una lavativa!

Ha sortit un nou periòdic catalanista, titulat *La Terra*. Què dirà *Metral·la*?

El nou periòdic, no es un periòdic quansevol. Els cartells deien que fora un «setmanari nacionalista d'idees». Es coneix que'ls altres setmanaris nacionalistes no'n tenen d'idees. Així com altres periòdics anuncien que seran de ninots o de batalla, o de broma, *La Terra* diu que serà d'idees. Pretenciosal

Una vegada, un arcalde de Torroella, la benaurada patria den Torres Sampol, va sortir a parlar al balcó del municipi. Ciutadans—va comensar a dir:—Ciutadans...

La tardor barcelonina

per Francesc Pujols

(Continuació)

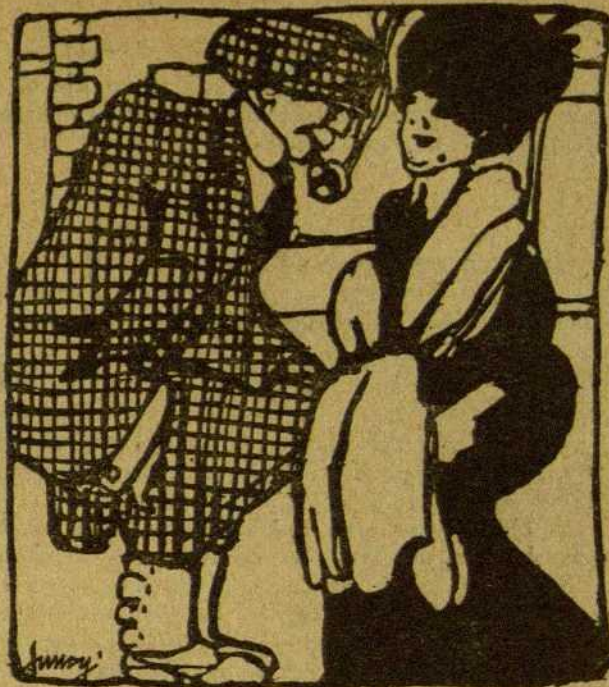
ideal, es terrible. L'estimo y estic cansat de la seva carn. Com ho faré? El seu cos és massa suculent—y m'embafa.

Estimà a una dona y sentir cansanci de la seva carn, es estar en perill d'aborrirla—y quan l'amor ens hi lliga—pensar que l'odi ens en pot separar es una barreja que per un cantó fa que l'estimem, —com estimem lo que podem perdre—y per un altre cantó —es el primer pas per aborrla. Jo voldria que la carn de la meua Agata's fongués—però ja l'he convertida en cendra y això'm tranquilisa.

Torno a agafar'l tren, y retorno al graciós poble català, en quin terme municipal estava compresa la nostre masia. Visito les runes. El meu criat negre m'acompanya plorant y suspirant. El gos, que va posseir la sabiesa de distingir lo qu'en l'olor de l'Agata, la diferenciava de les altres dones—sense cansarse mai d'ensumarla—no sent el perfum que l'emborratxava com als homes ens emborratxa el rostre de la estimada, y no salta, com quan se preparava per saltar a la falda de l'Agata, ont s'acurrucava trovanthi'l mateix plaer que la senyora Ridaura trova al tirar-se sobre la boca del seu pare. Ni'l meu criat negre, ni'l meu gos, ni jo, trovem vestigis d'aquella carn qu'a tots tres ens havia fet pantejar tantes vegades—al criat y a mi d'una manera carnal; al gos, d'una manera espiritual. La masia ja no existeix. les flamarades la van transportar al cel y cada vegada que miro les altes y blaves diafanitats—mirall de la terra aont se reflexa lo que existeix y lo que no existeix—la veig.

Tardor, primavera sense flors, aont es la meua estimada? No ho sabs? Un gran nuvol s'aixeca en el cel, com el fum d'un incendi llunyà qu'enrojeix amb els seus resplandors, els camps, els pobles y les mon-

—Ja ho veus, per una poma d'Eva, som pecadors. Y, digues: Si en lloc d'una poma hagués preferit un'altra cosa, una patata, per exemple, que'ns hauria passat?

—Que forem tots tuberculosos.

tanyes, com l'aigua oxigenada va enrojar els cabells de l'Agata y la corona de senyores del teatre aont vam anar en Jemaria Llandor y jo. Els aucells cantan com a la primavera y els seus cants trincan en les branques d'or, com monedes de plata.

Pel daurat resplandor de l'aubada tardorena, vola una pluja de flors que cau sobre'l poble y els seus camps. La gent surt al carrer preguntant: —Qu'es això? —Com es que tot se cobreix de flors? —La campana de l'Església toca com si fos primavera!

Surten al carrer l'arcade, el jutge, y el secretari, acompanyats de tot lo poble. L'arcade, diu:

—La senyora Agata, ha pujat al cel.

—Constarà en acte, —respon el secretari, mentres el jutge mira al cel amb un vidre fumat, perque el resplandor que la senyora Agata fa en les altures—no li fassi mal als ulls.

Jo, silenciós, en mitj de la gentada, convensut de qu'ella es morta—ploro ab tot y pensar que he lograt lo que volia—y lo que no volia—y que ja la puc estimar castament.

Sento una gran tristesa, però aquesta tristesa m'espanta, perque potser que jo aborreixi l'estimada que me la fa sentir. Però, no, les llàgrimes cauen dels meus ulls y sento necessitat de fondrem en el no-rès. Què hi faré al món sense ella?

Els camps de Catalunya, mai están desolats, perque quan no hi ha flors—com a la tardor—es que son sota terra enmagatzemades en les llevors y cobertes amb un gran mantell d'or. L'Agata are en les regions de la puresa absoluta, pot contemplar les infinites flors qu'allí empaquetan—en llevors—consignades a Catalunya. L'Agata habita entre les flors qu'han de venir al món. L'Agata va neixer, l'Agata va plorar; l'Agata va estimar—o al menys m'ho penso—l'Agata va morir—are ja n'estic segur—y l'Agata ha ressuscitat entre les flors qu'encara no han perfumat l'aire de la terra. Ella no sembla'ls camps am llevors, sino am flors. Jo l'he vista aixecar el gran mantell d'or, que cobreix els camps catalans y escamparhi flors que després torna a cubrir amb el mantell.

Torno a agafar el mateix tren de l'altre dia. Es la mateixa hora; passa per les mateixes estacions, veig els mateixos paisatges, y'm poso trist, completament trist, perque la senyora Ridaura s'assembla tant a

torna altre vegada. L'home no sabia que dir y girant l'esquena, digué:

—Batal Se m'ha anat l'ideia.

El cartell era una petita tonteria. Lo que are té que procurar *La Terra* es que no li fugin les idees que anuncia, com a l'arcalde de Torroella.

En Pous y Pagès, parlava l'altre dia, com d'un impossible, de «cercar a tota hora tres peus al gat». La cosa, amic Pous, no es gaire difícil. Lo difícil seria trobar a un gat cinc peus.

La Publicidad del dilluns, portava un telegrama esgarriat, am titulars grosses: «La legación alemana ardiendo. El canciller aleman muerto. ¿Atentado criminal?»

¿En Bulow mort? ¿En Bulow obecte d'un atentat? Segurem llegint. En Bulow no havia mort; era'l mort un senzill diplomàtic de Santiago de Xile, convertit per *La Publicidad* en el canceller aleman, en el canceller del gran imperi germànic. Y es que han canbiat l'article determinat *el*, per l'indeterminat *un*. Però se veu que a *La Publicidad* no están conformes més que ab els articles de primera necessitat.

l'Agata qu'em sembla que l'altre dia vaig fer el viatge amb ella —però la veritat es qu'avuy ella ja es al cel, convertida en angel, y angel vol dir ser pur. Tinc motius pera estar alegre —però estic trist— el recort del viatge del altre dia, m'omple'l cor de tristesa; potser estic enamorat de la senyora Ridaura. La tristesa creix a mida que'ls kilometres que'ns separan de Barcelona disminueixen. Potser estic cansat de Barcelona? No ho crec. No podria ser que la idea de que la Justícia humana'm pot perseguir pel meu crim fos causa de la meua tristesa? La idea de que'ls dos inglesos, —un d'ells lletj com un home hermós fent una ganyota— la italiana que va amb ells, y el matrimoni francès, que viatjen en el meu departament, no han fet cap crim, m'horroritza. Al menys si tots habessin fet un crim, ens podriam consolar mútuament. Els que no han comés un crim me mortifiquen, sobre tot si fan cara de gent de bé.

Comparo la francesa am la meua estimada quin recort m'omple de llàgrimes. La francesa té'l tipo del qu'el amable amic en Jemaria Llamdor, prefereix —jo més m'estimo'l tipo de l'Agata— sobre tot are qu'es morta. La francesa's mou com estirada pels cinc fils classics del Guignol, un a cada peu, una cada ma, qu'els estira un deu; un altre al cap que serveix per fer la mitja rialla, que l'estira un jove amable com en Jemaria Llamdor. La divina Agata, es movia com si tingués un fil invisible en cada molécula del seu cos. El manyoc de fils invisibles am que'ls Deus la movian, formaba una gran cabellera, aont ells, apassionats hi imprimian el seu geste sobrenatural —era cuan l'Agata estava en els meus brassos. Y allavores potser jo era més feliç qu'are, en que per obra meua, l'Agata s'ha convertit en angel.

Es un angel, sí, però els angels están confinats al cel y jo, no la podré veure, y l'estimo com la vaig estimar avans d'assessinarla. Jo la vui, jo la vui a ella, que va ser un esperit ab tots els encants de la materia.

Ens acostem a Barcelona. Tant debó ens podessim acostar a l'Agata! Consulto'l meu quadro sinòptic y classifiquo les dugues viatjeres; la italiana —qu'es siciliana, país aont les dones fan encare passió— les del Nord d'Italia comensan a fer tendresa, —la classifiquo en la primera subdivisió de la primera divisió; y la francesa, en la primera subdivisió de la segona divisió. Però al sentir un'altra vegada qu'ens acostem a Barcelona, que tant ditxós me va fer l'altre viatge, me

Ad vitam æternam

N amic ha vingut esverat a comunicar-nos una nova fatal. Els capellans han emprès una creuada contra'l PAPITU. En uns periòdics de la provincia de Girona, se diu que'l PAPITU no deu entrar dintre les famílies perque enmatzina'ls cors. Jo soc de Figueres —ens deia l'amic— y fins llegir aquest anunci en *El Figuerense*, el periòdic que va delatar an en Baró. Be, doncs, are, ja, no son els periòdics els que'ls ataquen, sino'ls mateixos capellans, desde les mateixes trones.

L'amic ens va contar que en una iglesia que's diu de la Concepció y que está a l'axamplis, un capellà ha malparlat del PAPITU, cantant sobre'ls nostres caps un *Dies ira*. Desd'aquella hora fatal que no tenim ni un moment de tranquil·litat en la nostra redacció. El nostre dolor no té límits, perque nosaltres ésseravem un estrepitós anatema episcopal, y are, té, ens tenim de accontentar am les tonteries d'un modest vicari, y encare d'una parroquia de según ordre.

posso trist y amago la cara entre les mans y ploro, ploro, y ploro.

Oh! Deu meu! Deu meu! Mateume o feu que puga contemplar rien les desgracies dels altres, Mateume, deixume riurer del dolor —o feu que mai en la realitat s'hi reproduixin els conflictes qu'imaginem els poetes, —que vistos en un'obra— elevan—en la realitat—aniquilan.

Arrivem a Barcelona; el tren s'atura, però les meves llàgrimes, no. El meu criat negre agafa'ls equipatjes. Prenc un cotxe y'm faig portar a casa. Hi arribo y hi trovo una carta. El perfum es de l'Agata? Sí, sí. El perfum de l'Agata, no's pot esvahir ni entre les mans dels carters. Serà de la senyora Ridaura? La lletra —y la firma— son de l'Agata. Es de l'Agata. Aquest nom sona en la meua ànima com una joia al ser colocada en l'estuj. Llegeixo:

«La meua serenitat es més gran que la del que trovés la solució que resol tots els conflictes, perque jo no sento l'alegria qu'el que la trovés — sentiria. Serenitat absoluta.» «Agata».

La carta'm cau de les mans, però m'hi queda'l perfum. L'Agata viu; no es un angel! Quina alegria, soc feliç! Aquest era'l meu desitj. L'estimo am tota la meua ànima, ont el seu nom ha sonat com una joia al ser colocada en l'estuj. El meu únic desitj era saber qu'ella no es morta. Ordeno que'm preparin el bany. Les llàgrimes s'aturen en els meus ulls, però la boca'n conserva'l gust. Prenc el bany. L'aigua tebia de la meua banyera'm sembla les mans de l'Agata —o un bany de llàgrimes. Banyarse es l'únic plaer que no cansa. Res tant agradable y hermós, com suicidarse, obrintse les venes en un bany lleugerament tebi y perfumat; no més té l'inconvenient de qu'es un plaer que no's pot repetir, y'l color de la sanc no es del tot agradable. Ademés, si jo'm suicido no'm podré casar am l'Agata. Casarme am l'Agata es el meu únic ideal, encare que jo, no soc com molta poetes que necessitan qu'una dona'ls hi passi la ma pel front amb una amabilitat qu'ells recompensen immortalisantla. Jo, aquesta ma, encare no la necesito, com tampoc necesito ser immortal, encare. Però'm recordo de que a quinze anys necessitava totes dugues coses, y encare qu'are no las necesiti comprenc que si arribo a vell les tornaré a necessitar, y aixís es que, am tot y no voler ser immortal, no veureu qu'escrigui obres que no ho puguin ser, perque sé que vindria dia — si arribava a vell — que m'horroritzaria l'haber escrit obres que no

(Se continuará)

L'HUMOR DELS AVIS

James Gilray, caricaturista anglès del segle XVIII

Am l'aparició esplendorosa de la pintura anglesa en el segle XVIII nasqué també el seu complement, el gravat, y cap a mitjans de la centuria, la caricatura, que, si bé mai tant esquisida com a Fransa, tingué inteligents y delicats interpres, com els Rowlandson, els Hogarth, els Bunbury, els Cruickshank, els Ansell, els West, els Woodward, y particularment aquest James Gilray qu'avui oferim als nostres llegidors.

Gilray nasqué cap allà al any 1757. Les seves estampes, dibuixades y gravades per ell mateix, apassionaren bojanent als seus compatriotes, qui les arrencaven de les mans del editor Humprhey, enriquint al un y al altre.

La part més famosa de la seva obra fou la caricatura napoleònica que ja donarem a conèixer més endavant. Bonaparte era la pesadilla dels anglesos; aixís es que quan s'exhibien les seves diatribes famoses contra'l *Gulliver corse* o contra'ls seus ministres y generals, els lon-

dinencs entusiasmats, casi s'amotinaven devant dels aparadors den Humprhey.

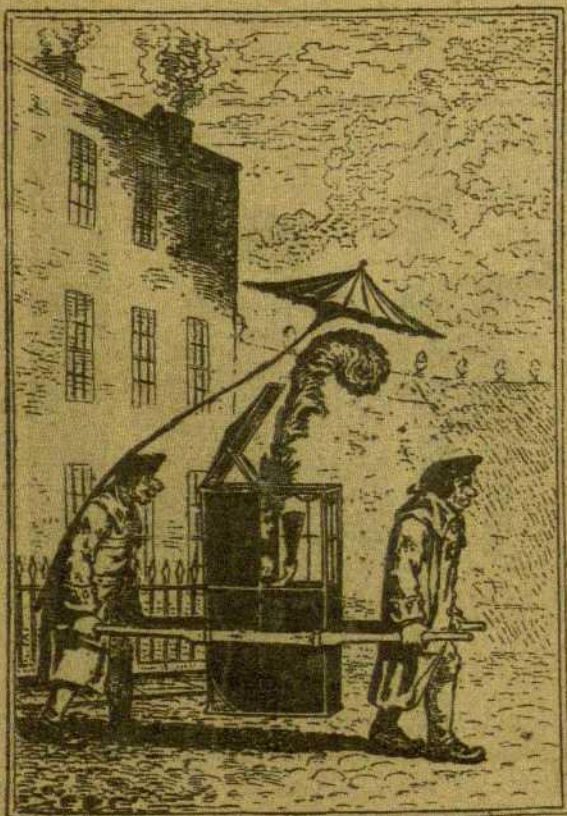
Un'altra aspecte, potser més delicat del seu art es la caricatura política anglesa, y en particular l'estampa titulada: «Matrimoni secret del príncep de Wales am Mrs. Herbert».

Aquestes caricatures de modes son un tercer aspecte de la seva obra, potser el més fi y el més sigle-divuit de tots tres. Nosaltres l'apreciem més qu'els altres pels esfluvís qu'ens trasmet d'esquisida cosa morta, de gracia arqueològica, de feminitat exòtica, de vals de clavicordi, o de caps de música, de puntes y farbalans centenaris, desenterrats del fons de les calaixeres barroques.

Aquest gran artista morí miserable, boig y alcoòlic en l'any 1815.

Caricatura sobre la moda de les plomes.

Caricatura sobre la moda de les plomes.

Caricatura sobre la moda de les plomes.

L'HUMOR ESTRANGER

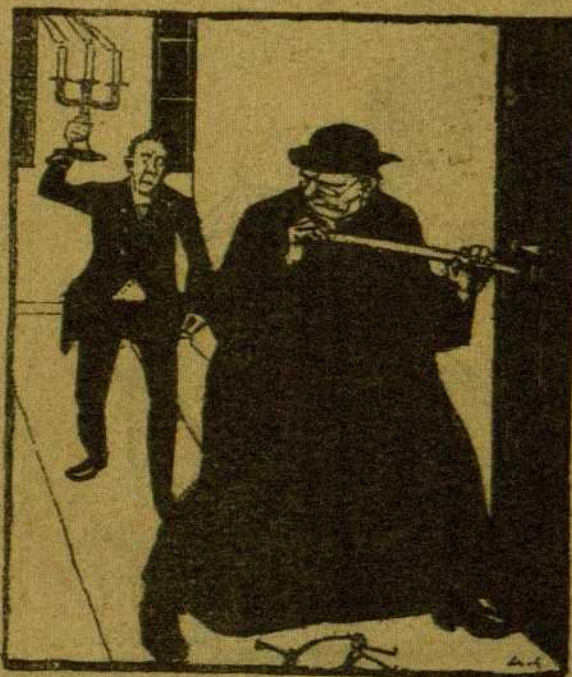

—Una veu desde fora.
—No sabs donaril alguna cosa al nen perquè no plori!!!

(Del Punch de Londres)

—Vés, pobre Rosita tant jova!... V qué tenia?
—Cinc metjes.

(Aproposit del canvi del canceller y de la preponderancia clerical catòlica a Alemanya)
—Qué feu aquí a la porta del emperador?
—Vaig a veure si fa falta un canceller.

Correspondencia

Manel Urda, El xisto es magre y'l dibuix encare més.—L. Li, Es dolent y groller. Vosté s'ha equivocat de porta.—Carn y Os, Ho aprofitarem quan vinguin a tò.—Hipogrif, No està malament, però'l darrer episodi resulta massa llarc y potser pera'l llegidor vulgar resultaria confós. La primera part va bé del tot. ¿Què no podria arreglarho?...—Amichanti, Trovèm que hi ha en el seu article poc humor y massa moral. Si les marqueses fossin així, els estudiants y els artistes no s'aburririen. Ademés, literariament es fluix. ¿Allò, es indiscreció o fantasia?—Karl, Ho aprofitem. Les indiscrecions tenen de tenir una certa actualitat.—Max-Hilar, Obscur y poc hàbil. Respecte a lo del plagi, ha encertat. Quan tindrèm tots els apunts reunits, publicarem l'article que farà sang.—Xato, El seu pseudònim ja es alarmant. Llegit el seu treball, el trobè mal escrit y poca solta.—Raquem, No'ns serveix.—R. V., Està ben observat, però no té prou gràcia.—Romboy, Enví lo que indica, y si es del seu agrado comentil vosté mateix.—Titu, Està bé, però es massa groller. Fassi un'altra cosa.—N., A la seva Carnavalesca, li passa lo mateix.—Xafec, Tarrassa. ¿Què s'ens importa a nosaltres d'aquesta xicota de la qual vosté diu tantes grolleries? El que reculleix semblants detalls contra una noia, deu tenir una ànima baixa.—S. A. Lats, Els seus dibuixos sont dolents, en cambi, els seus treballs literaris están bastant bé de gràcia. En reproduhim un a continuació, per are. Més endavant potser publicuem els altres.

UN FRACÁS

¿Com es doncs avuy tant d'odi tant que m'havies estimat?... jo no comprenc l'antipodi que a tu tant s'ha interposat. En un temps tu vares dir-me, fins a tomba estimaré,

A una.

y mon cor de golg glatinme, digué: igual per tu faré, y donantme entre tos brassos, ens varem estrenyá fort, demostrant se nostres brassos, quins havian de duns a port. Passarem temps, fent nostra via. ab l'amor més incoat, en front nostre tota gloria, sens mácula de pecat. ¿Però ay?... nostra mara Natura porta cassos tant estranyos?... que quant un moltíssim jura, sols es l'auca... dels enganys.

S. A. LATS.

Joan P. Cañameras, Molt bé. Perseveri. Li insertem la seva poesia, pera estimularlo.

FEBRER

Pluja fa quan ja't llesves, glasor es filtre dins ton cor recordant quelque amor d'istiu, d'aquell sens leves. Tot represente un aspecte lugubre les fulles dels arbres cauhent marxitades com per impuls de febre, corrent a totes adresses, corrent. Lo monotón en aquest mes dure y més dure amb anhel, esperant la benevolencia del cel nem passant lo fret que va rient... rient.

JOAN P. CAÑAMERAS.

Fayans Català GRANVIA 615

Coaltar
NOVELLAS

ANTISÉPTIC Y HIGIENIC
INGECCIONS Y LOCIONS

Se venen aquests dos productes

en la Farmacia NOVELLAS

Copalchi
NOVELLAS

Antidiabètic nou

(Extret d'una planta mexicana)

77, Rambla de Catalunya. - Barcelona
(Devant monument Clavé)

Per anuncis a aquest periòdic
dirigirse a l'Administració:

Pelago. 38

AQUEST PERIÒDIC SE VEN A

VALENCIA, Vicens Pastor, Victoria, 11.
SEVILLA, Antoni Cantalejo, Sierpes, 69.
MADRID, Josep Lerin, Abada, 22.
CORUNYA, Lino Perez, Real, 43.

Dr. BOADA

Mals secrets y de la pell. Estirpació radical del pèl moxi.

De 2 a 4 y de 6 a 7.

Córts Catalanes, 642, 1.er 1.^a

ELS FADIGATS

Que n'es de tonta la meva dona. Es pensa que no ho sé que m'enganya.